

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВИМОГ ДО СЕРТИФІКАЦІЇ ІНЖЕНЕРІВ ЗЕМЛЕВПОРЯДНИКІВ І ГЕОДЕЗИСТІВ В УКРАЇНІ ТА ПОЛЬЩІ

ХАРИТОНЕНКО Р.А., кандидат економічних наук

E-mail: kharytonenkor@gmail.com

ВИСІДАЛКО А.А., фахівець

E-mail: anastasia.visidalko@gmail.com

ТРОХИМЧУК А.А., фахівець

E-mail: trohim11121997@gmail.com

Інститут землекористування Національної академії аграрних наук України

Анотація. Проведено аналіз наукових досліджень щодо професійної підготовки і кваліфікаційної сертифікації інженерів-землевпорядників, інженерів-геодезистів в Україні та за кордоном на прикладі Польщі. Обґрунтовано потребу у вивченні, запозиченні досвіду однієї із країн Європейського Союзу та в подальшій адаптації даної сертифікації в Україні.

Розглянуто кваліфікаційні вимоги для отримання сертифікації інженерів-землевпорядників, інженерів-геодезистів в Україні та Польщі. Наведено порівняння проведення кваліфікаційного іспиту на сертифікованого інженера-землевпорядника. Проведено аналіз порівняння схожих та відмінних показників щодо отримання сертифікату інженера-землевпорядника, інженера-геодезиста в Україні та Польщі. Проаналізовано трудовий професійний стаж, освіту, форму іспиту, кількість питань, що виноситься на письмову частину та загальну кількість питань на іспит, термін необхідності підтвердження кваліфікації, наявність дієздатності та притягнення до адміністративної чи кримінальної відповідальності, пов'язаної із професійною діяльністю. Акцентовано увагу на питанні якості проведення кваліфікаційного відбору сертифікованих інженерів-землевпорядників, інженера-геодезиста.

Представлено пропозиції у перегляді вимог при отриманні кваліфікаційного сертифікату інженера-землевпорядника в Україні. В подальшому перегляд вимог кваліфікаційної сертифікації сприятиме створенню об'єктивних рівних можливостей фахівцям земельних відносин, забезпеченню якісного виконання різної за складністю та спеціалізацією із геодезії та землеустрою, а також адаптації сертифікації із нашими західними сусідами - країнами Європейського Союзу.

Ключові слова: сертифікат інженера-землевпорядника, інженер-геодезист, сертифікація, землеустрій, закордонний досвід, професійна практика.

Постановка проблеми.

Для розвитку кожної галузі виробництва необхідні висококваліфіковані працівники. Землевпорядкування не є винятком, оскільки даний фах був затребуваний, коли виникала потреба у поділі земель та врегулюванні земельних відносин. Земельна реформа, яка знаходиться на завершальному етапі, та сьогоденні адміністративні перетворення проводяться для завершального переходу від радянського типу у земельних відносинах до відповідної сучасним вимогам моделі господарювання. Це впливає на відповідність кадрів у сфері землеустрою відповідно до сучасних викликів. Тому шлях становлення сучасного землепорядника в Україні вимагає переосмислення та вдосконалення [1]. Прикладом для наслідування можуть виступати передові країни світу, які пройшли схожий шлях економічних перетворень по земельних відносинах. Слід враховувати, що ці моделі земельних відносин є набагато старішими незалежності України, тому об'єктивне запозичення їх досвіду щодо наших теренів не можна застосовувати в повному обсязі. Перехід бувших країн соціалістичного табору до демократичного розвитку також потребував змін у сфері земельних відносин. Враховуючи економічну ефективність, яку досягли країни колишнього Варшавського договору, а нині є членами Європейського Союзу можемо порівняти шлях становлення сертифікованого інженера-землевпорядника. За приклад візьмемо Польщу – одного із наших західних сусідів по кордону.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Наукові дослідження щодо професійної підготовки у

вищих навчальних закладах та кваліфікаційної сертифікації інженерів-землевпорядників в Україні та за кордоном провели такі вчені: Третяк А.М., Третяк В.М., Дорош Й.М., Дорош О.С., Дребот О.В., Боровий В.О., Краснолуцький О.В., Рябчій В.В., Русіна Н.Г., Ніколайчук К.М. та інші.

Зокрема, Третяк А.М., Третяк В.М., Дорош Й.М., Дорош О.С. дослідили стан та проблеми попиту і пропозиції професії землепорядника в сьогоденні. Ними доведено, що професія землепорядник потребує перепрофілювання та розширення кваліфікації відповідно до сучасних викликів [2].

Дребот О.В., Краснолуцький О.В. розглянули проблеми землепорядної освіти в Україні та необхідність застосування комплексних підходів для адаптації отриманих вмінь при підготовці фахівців у сфері землеустрою із європейською освітою [3].

Ніколайчук К.М. дослідила проблеми професійної підготовки інженерів-землевпорядників у навчальних закладах вищої освіти. Нею розглянуто етапність здобуття кваліфікації сертифікованого інженера-землевпорядника в Україні [4].

Боровий В.О. звернув увагу, що треба змінити під час сертифікації інженерів-землевпорядників та інженерів-геодезистів. Ним розглянуто проблеми і пропозиції якості підготовки фахівців освітнього напрямку «геодезії, картографії та землеустрою» [5].

Рябчій В.В. досліджував питання проблеми сучасної підготовки студентів в сфері землеустрою, кваліфікаційні вимоги щодо отримання сертифікату інженера-землевпорядника або інженера-геодезиста. Також ним висвітлено практичні аспекти роботи кваліфікаційної комісії Держгеокадастру, яка займається сертифікацією [6].

Русіна Н.Г. розглянула загальні тенденції та відмінності в освітній професійній підготовці землевпорядників в Україні та порівняла їх із польським досвідом. Вона акцентувала увагу на історико-теоретичні аспекти підготовки землевпорядників в Польщі [7].

Провівши аналіз останніх наукових досліджень та публікацій, можемо констатувати, що їх тематика найбільш притаманна підняттю проблем щодо землевпорядної освіти, а також адаптації її під європейську освіту. Але фактичними виконавцями та відповідальними за здійснення землеустрою на місцях є сертифіковані інженери-землевпорядники.

Отже, питання якості проведення кваліфікаційного відбору сертифікованих інженерів-землевпорядників і адаптації даної сертифікації із сусідніми країнами Європейського Союзу потребує подальшої уваги і вивчення.

Метою дослідження є проведення порівняльного аналізу кваліфікаційної сертифікації інженерів-землевпорядників, інженерів-геодезистів в Україні та в Польщі.

Матеріали і методи дослідження.

Для отримання запланованих результатів, що відповідатимуть назві та меті дослідження, в науковій статті будуть використовуватися загальноприйняті методи наукового пізнання, до яких віднесемо метод аналізу та метод порівняльного аналізу. Зокрема метод аналізу дозволить нам розділити предмет пізнання «сертифікацію» на окремі складові. Метод порівняльного аналізу доповнить попередній метод та дозволить визначити відмінності і сформулювати пропозиції щодо удосконалення сертифікації інженерів-землевпорядників, інженерів-геодезистів в Україні.

Результати дослідження та обговорення.

Класифікаційна сертифікація інженерів-землевпорядників та інженерів-геодезистів здійснюється згідно таких нормативно-правових актів: Закон України «Про землеустрій» [8], Закон України «Про Державний земельний кадастр» [9], Закон України «Про внесення змін до Земельного кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» [10], Наказ Мінагрополітики України від 28.07.2017 № 392 «Про питання сертифікації інженерів-землевпорядників та інженерів-геодезистів» [11].

Кваліфікаційна сертифікація є необхідною умовою для надання послуг складання документації із землеустрою здійснюється Державною службою України з питань геодезії, картографії та кадастру. Держгеокадастр здійснює сертифікацію і веде реєстр інженерів-землевпорядників та інженерів геодезистів. В Україні інженер-землевпорядник, що склав кваліфікаційний іспит отримує сертифікат, який підтверджує його спроможність самостійно складати документацію із землеустрою. Відповідно до статті 66 Закону України «Про землеустрій» основними кваліфікаційними вимогами для отримання сертифікату інженера-землевпорядниками є:

- «копія диплому про здобуття вищої освіти за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліст (магістр) за напрямом професійної спеціальності землеустрій / землевпорядкування;
- трудовий стаж роботи за професійною спеціальністю не менше 1 року;

- копія двох повних закінчених проєктів, (схем) землеустрою або технічної документації, у складі яких брав участь інженер-землевпорядник;
- письмові рекомендації із місця роботи (стажування)» [8].

«До складання іспиту отримання сертифікату інженера-землевпорядниками не допускаються особи, які обмежені у дієздатності або визнані недієздатними за рішенням суду та/або не відповідають вимогам» [8] зазначених статтею 66 Закону України «Про землеустрій».

«Кваліфікаційний іспит є процедурою, під час проведення якої підтверджується професійна компетентність особи, рівень кваліфікації і знань як виконавця робіт із землеустрою» [8]. Якщо особа відповідає кваліфікаційним вимогам, її допускають на складання кваліфікаційного іспиту, що складається із тестової частини та співбесіди.

На офіційному сайті Держгеокадастру подається перелік самих питань (без тестових варіантів), які виносяться для складання іспиту на сертифікованого інженера-землевпорядника. Даний перелік питань поділяється на питання по земельному законодавству та землеустрою - 500 питань, по розділу геодезії - 60 питань. Також на сайті Держгеокадастру подається перелік питань для підвищення кваліфікації сертифікованих інженерів-землевпорядників - 1000 питань [12]. Під час проходження іспиту із загальної кількості висвітлених питань системою буде відібрано лише 50 питань у більшості із запропонованими варіантами відповіді, тобто у тестовій формі. Необхідно відповісти вірно не менше ніж, на 30 питань, щоб отримати допуск до співбесіди [6].

Після успішного проходження тестової частини та співбесіди на кваліфікаційному іспиті особа отримує кваліфікаційний сертифікат інженер-землевпорядник безстроково при умові підвищення кваліфікації через кожні 4 роки. Завдяки цьому сертифікований інженер-землевпорядник отримує право самостійно виконувати наступні види робіт із землеустрою та оцінки земель: «топографо-геодезичні і картографічні роботи, інвентаризація земель, перевірка якості ґрунтових, геоботанічних та інших обстежень земель при здійсненні землеустрою» [8].

В Польщі інженери-землевпорядники та інженери геодезисти, на відміну від України, не сертифікуються окремо. Відповідно до інформації із офіційного сайту Головного управління геодезії та картографії Польщі (скорочено – пол. GUGiK) професійна кваліфікація (сертифікація) в галузі геодезії та картографії здійснюється за сертифікованим інженером-геодезистом (пол. inżynierowie geodeci) за такими напрямками: геодезичні ситуаційні та висотні вимірювання, здійснення та проведення інвентаризаційних вимірювань; розмежування та поділ нерухомого майна (землі) та підготовка документації для юридичних цілей; геодезична інвестиційна служба; геодезичне облаштування сільськогосподарських та лісових ділянок; основні геодезичні вимірювання; редагування карт; фотограмметрія та дистанційне зондування [13]. Саме «підготовка документації для юридичних цілей» відповідно до польського законодавства відноситься до документації із землеустрою, яку виконують сертифіковані інженери-геодезисти (пол. inżynierowie geodeci). Майбутній сертифікований

інженер-геодезист в Польщі може за результатами сертифікації може отримати лише один із цих напрямків професійної діяльності, на відміну від України, де отриманим сертифікатом інженеру-землевпоряднику надається право на виконання всіх видів робіт із землеустрою.

У разі потреби розширити перелік напрямків професійної діяльності зацікавлена особа має право, за умов виконання кваліфікаційних вимог, здати інший кваліфікаційний іспит.

Кваліфікаційні вимоги для отримання сертифікації інженера-геодезиста в Польщі регулюються наступними законодавчими актами: Закон від 17 травня 1989 р. - Геодезичне та картографічне право; Закон від 13 червня 2013 року про внесення змін до актів, що регулюють діяльність у певних професіях; Розпорядження міністра розвитку від 28 липня 2020 року про професійної кваліфікації в галузі геодезії і картографії [13].

Основні кваліфікаційні вимоги для отримання сертифікації інженера-геодезиста за певним напрямом професійної діяльності [13]:

- мати повну дієздатність;
- не були покарані за злочини проти діяльності державних установ та місцевого самоврядування, за злочини проти здійснення правосуддя, за злочини проти достовірності документів, за злочини проти власності, за злочини проти економічних операцій, за злочини проти торгівлі гроші та цінні папери або за фіскальні злочини;
- мають вищу або середню освіту з геодезії, для галузі редагування карт, для галузі фотограмметрії та дистанційного зондування;
- закінчена докторантура (науковий ступінь) - професійна практика не

потрібна; закінчена магістерська підготовка - 1 рік професійної практики; закінчені інженерні студії (бакалавр) - 2 роки професійної практики; закінчений технікум (коледж) (молодший спеціаліст) - 6 років професійної практики.

Таким чином особи, що мають вчене звання можуть отримати професійну кваліфікацію у вищезазначених областях професійної діяльності без зобов'язання мати професійну практику.

Також головний геодезист у Польщі може, в обґрунтованих випадках, за запитом здобувача професійної кваліфікації в вищевказаних діапазонах, розглянути можливість отримання іншої відповідної освіти, геодезичної або картографічної професійної практики, які відповідають кваліфікаційним вимогам для вищої або середньої геодезичної освіти [13].

Кваліфікаційний іспит в Польщі складається із письмової та усної частин (співбесіди). Письмова частина іспиту - 60 тестових питань та 3 відкритих питання, які стосуються конкретного напрямку професійної діяльності. Загальна кількість питань, що виносяться для проведення іспиту (від 460 до 600 питань) [13, 14]. Розбіжність у кількості питань пояснюється зміною їх набору кожного року. Отримавши кваліфікацію, інженер-геодезист також може здійснювати незалежні функції у галузі геодезії та картографії під якими розуміються [13]:

- управління геодезичними та картографічними роботами за умови звітності перед державним геодезичним та картографічним ресурсом та здійснення безпосереднього нагляду за ними;
- здійснення діяльності експерта в галузі геодезичних та картогра-

фічних робіт за умови звітності перед державним геодезичним та картографічним ресурсом;

- виконання функції інспектора з нагляду у галузі геодезії та картографії;
- здійснення технічної та адміністративної діяльності, пов'язаної з розмежуванням нерухомості;
- виконання геодезичних та картографічних робіт, необхідних для внесення записів до земельного та іпотечного реєстрів та робіт, які можуть призвести до загрози здоров'ю та життю людей.

Таким чином можна підвести підсумок та зробити порівняння щодо проведення кваліфікаційної сертифікації інженера-землевпорядника в Україні та Польщі (табл. 1).

Враховуючи схожість із більшістю показників щодо отримання сертифікації інженера-землевпорядника в Україні та Польщі, варто виділити такі відмінності:

1. Після отримання сертифікації в Польщі є обмеження щодо виконуваних видів робіт. Тобто сертифікований інженер-геодезист в Польщі має право робити тільки той вид документації, на який в нього надано сертифікат. На інші види документації треба мати відповідну спеціалізацію за освітнім рівнем та стажування в особи з приватної компанії, або (урядового) місцевого органу управління, які вже мають дану спеціалізацію. Така практика сприяє збільшенню якості виконання робіт із землеустрою, тому що виконавець повинен мати більші знання по вже конкретних видах документації із землеустрою. В Україні, на відміну від Польщі, зберігається практика, коли особа отримує кваліфікаційний сертифікат і може виконувати всі види землевпорядних робіт. Проте

якість виконаних робіт, як окремо взятої фізичної особи підприємця, приватної організації чи науково-дослідного підприємства може суттєво відрізнятися. Наприклад, види документації із землеустрою «техніко-економічні обґрунтування використання та охорони земель адміністративно-територіальних одиниць; еколого-економічне обґрунтування сівозміни та впорядкування угідь; щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земельного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів» [8] за своїм змістом вимагають спеціалізованих знань для розробки та їх якісного виконання. Відповідно до статті 66 Закону України «Про землеустрій»: «Наявність кваліфікаційного сертифіката є необхідною умовою для надання послуг із складення землевпорядної документації та гарантією якісного виконання робіт із землеустрою» [8]. Отже, яким об'єктивним чином може гарантуватися якісне виконання робіт із складення землевпорядної документації за спеціалізованими проектами, коли окрім сертифікованого інженера-землевпорядника необхідно залучати до роботи інших спеціалізованих фахівців по відповідному напрямку (науково-дослідних сільськогосподарських підприємств, природоохоронних, лісогосподарських...) [1]. Проте на сьогодні за сертифікатом інженера-землевпорядника фізична особа підприємець, в штаті якого працівником є тільки він сам, він на законних підставах виконує дані роботи.

Таблиця 1. Порівняння вимог щодо отримання сертифікації інженера-землевпорядника в Україні та Польщі

№	Показник	Україна	Польща
1	Трудовий професійний стаж	Не менше 1 року	закінчена докторантура (науковий ступінь) - професійна практика не потрібна;
2	Освіта	Вища освіта, освітній рівень не нижче спеціаліста, магістра	закінчена магістерська підготовка - 1 рік професійної практики; закінчені інженерні студії (бакалавр) - 2 роки професійної практики; закінчений коледж (молодший спеціаліст) - 6 років професійної практики.
3	Формат іспиту	Письмова (тест), усна частина (співбесіда)	Письмова (тест), усна частина (співбесіда)
4	Кількість питань в письмовій частині (тест)	50	60
5	Загальна кількість питань, що виносяться на іспит	560-1000*	Приблизно до 600*
6	Право самостійної розробки документації із землеустрою	На всі види робіт із землеустрою у відповідності до статті 25 ЗУ «Про землеустрій»	Тільки на певний вид робіт тобто на який отримано сертифікат
7	Термін, через який сертифікат припиняє дію і постає необхідність у підвищенні кваліфікації	Через кожні 4 роки	Через кожні 3 роки
8	Мати повну дієздатність	+	+
9	Не були покарані за злочини проти діяльності державних установ та місцевого самоврядування, за злочини проти здійснення правосуддя, за злочини проти достовірності документів, за злочини проти власності, за злочини проти економічних операцій, за злочини проти торгівлі гроші та цінні папери або за фіскальні злочини	Не передбачено статтею 66 ЗУ «Про землеустрій»	+

Примітка* - кожного року кількість питань, що викладаються на ознайомлення та для підготовки на складання іспиту змінюється

Складено авторами на основі джерел [6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14]

2. При отриманні сертифіката інженера-землевпорядника в Україні і Польщі є трудовий професійний стаж та освіта. В Україні однією із вимог, щоб отримати сертифікат інженера-землевпорядника, є повна вища освіта та стаж роботи за фахом не менше 1 року, а також підтверджена

участь у розробці: що найменше два проекти або технічна документація із землеустрою [6, 8]. Об'єктивно, що із стажем роботи в 1 рік за професійною спеціальністю особа не в змозі досягнути та прийняти участь у розробці всіх видів документації із землеустрою. На сьогодні найбільше

ший попит складають замовлення на розробку «проектів землеустрою по відведенню земельних ділянок, на розробку технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості), а також щодо поділу та об'єднання земельних ділянок» [8]. Звичайно, виконуються і інші види робіт із землеустрою, але вони не є такими поширеними. Таким чином постає питання в об'єктивності надання можливості при отриманні кваліфікаційного сертифікату інженера-землевпорядника на розробку усіх видів документації із землеустрою, а не окремих видів, за якою стажувалася та розробляла документацію особа.

В Польщі існує можливість отримати кваліфікаційний сертифікат для осіб залежно від здобутого освітнього рівня, починаючи від молодшого спеціаліста та бакалавра, на відміну від України, де кваліфікаційний сертифікат надається для осіб із освітнім рівнем магістр (спеціаліст) із 1 роком професійної практики. Проте в Польщі збільшується тривалість досвіду роботи для молодшого спеціаліста - 6 років професійної практики, бакалавра - 2 роки професійної практики, магістр - 1 рік професійної практики, здобуття особою наукового ступеня професійної практики за спеціалізацією не вимагає [13, 14]. Таким чином зберігається рівність усіх бажаних отримати кваліфікаційний сертифікат, оскільки професійні навички особа може здобути не тільки навчаючись у вищому навчальному закладі, а й отримати їх під час роботи за професійним спрямуванням.

3. В земельному законодавстві України, зокрема в статті 66 Закону України «Про землеустрій», що рег-

ламентує професійну підготовку та кадрове забезпечення у сфері землеустрою, відсутні обмеження для осіб при отриманні сертифікату інженера-землевпорядника, що були покарані за злочини проти діяльності державних установ та місцевого самоврядування, за злочини проти здійснення правосуддя, за злочини проти достовірності документів, за злочини проти власності, за злочини проти економічних операцій, за злочини проти торгівлі гроші та цінні папери або за фіскальні злочини.

4. В новому Законі України № 1423-ІХ від 28.04.2021 р. «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» внесено зміни до статті 5¹ Закону України «Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність» - Професійна підготовка та кадрове забезпечення у сфері топографо-геодезичної і картографічної діяльності [10]. Вперше на законодавчому рівні визначено, що топографо-геодезичні і картографічні роботи проводяться за трьома напрямками: «а) основні геодезичні роботи; б) загальнодержавні топографічні знімання; в) інженерні вишукування для будівництва та великомасштабні топографічні знімання» [10]. Законотворцями визначено, що топографо-геодезичні і картографічні роботи за своєю специфікою, вимогами та якістю виконання мають розділятися за відповідними напрямками. Також вперше визначено, що складання кваліфікаційного іспиту на сертифікованого інженера-геодезиста буде проводитися за відповідним напрямом професійної діяльності – «основні геодезичні роботи; загальнодержавні топографічні знімання; інженерні вишукування для будівниц-

тва та великомасштабні топографічні знімання» [10]. Відповідна тенденція щодо поділу професійної діяльності інженерів-геодезистів є своєчасним кроком щодо оптимізації та якісного виконання робіт спираючись на досвід інших країн. Проте варто зазначити, що даний професійний поділ сертифікованих інженерів-геодезистів відповідно до Закону України № 1423-ІХ від 28.04.2021 р. потребує уточнення та доповнення враховуючи відмінності всіх видів топографо-геодезичних та картографічних робіт, думку професійної спільноти та наукову думку щодо розподілу таких робіт за їх специфічними ознаками, рівнем складності та масштабності проведення таких робіт.

Види документації із землеустрою також повинні поділятися за певними напрямками спеціалізації, враховуючи рівні просторового планування у новому адміністративно-територіальному поділу, масштабності та вимог щодо конкретних видів документації із землеустрою. Кваліфікаційний іспит на отримання сертифікату інженера-землепорядника, аналогічно повинен проходити за відповідним розподілом таких видів робіт із землеустрою за їх специфічними ознаками, рівнем складності та масштабності.

Висновки.

Кожен сертифікований інженер-землепорядник гарантує якісне виконання документації із землеустрою. Фахова та кваліфікаційні якості інженера землепорядника повинні відповідати можливості розроблення певного виду документації із землеустрою.

Провівши аналіз процедури отримання кваліфікаційного сертифікату інженера-землепорядника і геоде-

зиста в Україні та Польщі, були виявлені як схожі показники, так і кардинальні розбіжності.

На сьогодні виконання топографо-геодезичних, картографічних та робіт пов'язаних із розроблення документації із землеустрою значно відрізняються за спеціалізацією, рівнем складності, масштабністю виконання. Для виконання різних видів робіт у сфері землеустрої, геодезії необхідно переглянути та удосконалити існуючий порядок кваліфікації сертифікованих інженерів-геодезистів та інженерів-землепорядників.

Пропозиції.

Для створення умов, які забезпечать виконання різної за складністю та спеціалізації робіт пов'язаних із геодезією та землеустроєм, на нашу думку, необхідно зробити наступні дії:

- кваліфікаційний іспит та надання відповідного сертифікату здійснювати відповідно до кожного виду (або групи видів) документації із землеустрою за окремим набором питань, які мають відповідати саме цим напрямкам землепорядних, земельно-кадастрових та оціночної діяльності у сфері оцінки земель;
- при складанні кваліфікаційного іспиту з кожного виду (або групи видів) документації із землеустрою враховувати який саме вид документації із землеустрою розроблював інженер-землепорядник і відповідно має професійні навички та право складати класифікаційний іспит з цього виду робіт;
- у випадку переходу на деталізацію за складністю, специфічними ознаками видів робіт із землеустрою надати можливість отримувати квалі-

фікаційний сертифікат особам, що мають освітній рівень бакалавра, для самостійного складання документації із землеустрою, яка має «нижчий» рівень складності до якої можна віднести наприклад технічна документація із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості), технічна документація із землеустрою щодо поділу та об'єднання земельних ділянок. Тривалість досвіду роботи за професійним спрямуванням в залежності від освітнього рівня можна запозичити за аналогічним досвідом Польщі;

- для забезпечення гарантій виконання робіт та їх якості переглянути вимоги для фізичних осіб-підприємців та юридичних осіб, що можуть залучатися до розробки документації із землеустрою в розрізі видів робіт, їх складності та потреби технічних, програмних засобів, кількості та спеціалізації фахівців необхідних для забезпечення своєчасного та якісного виконання землепорядних, земельно-кадастрових та оціночної діяльності у сфері оцінки земель;
- ввести обмеження для осіб на здобуття сертифікату інженера-землепорядника, що були покарані за злочини проти діяльності державних установ та місцевого самоврядування, за злочини проти здійснення правосуддя, за злочини проти достовірності документів, за злочини проти власності, за злочини проти економічних операцій, за злочини проти торгівлі гроші та цінні папери або за фіскальні злочини.
- потребує уточнення та доповнення професійний поділ сертифікованих інженерів-геодезистів, що

визначений відповідно до Закону України № 1423-ІХ від 28.04.2021 р., враховуючи відмінності всіх видів топографо-геодезичних та картографічних робіт, думку професійної спільноти та наукову думку щодо розподілу таких робіт за їх специфічними ознаками, рівнем складності та масштабності проведення таких робіт.

Список використаних джерел

1. Дорош Й.М. Інвентаризація земель наукових установ, підприємств та організацій Національної академії аграрних наук України: метод. посіб. [Текст] / За ред. Й.М. Дорош, О.С. Дорош, Ш.І. Ібатуллін, А.В. Тарнопольський, О.І. Шкуратов, Б.О. Аврамчук, Р.А. Харитоненко. – К.: ФОРМ Ямчинський О.В., 2020. – 133 с.
2. Третяк А.М., Третяк В.М., Дорош Й.М., Дорош О.С. Професія землепорядник на ринку праці: стан та проблеми попиту і пропозиції. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2018. № 1. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2018.01.011>
3. Дребот О.В., Зубова О.В., Лукьяненко О.П., Краснолуцький О.В. Землепорядна освіта України в умовах євроінтеграції. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2019. № 1. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2019.01.07>
4. Ніколайчук К.М. Законодавчі зміни в підготовці спеціалістів-землепорядників. Серія «технічні науки». 2013. Випуск 1(61). С. 216-223.
5. Боровий В.О. Сертифікація інженерів-геодезистів та інженерів-землепорядників. Що треба змінити? *Землепорядний вісник*. 2013. № 1. С. 13-14.
6. Рябчій В.В. Мало отримати сертифікат, головне – щодня підтверджувати його. *Землепорядний вісник*. 2021. № 3. С. 24-27.

7. Русіна Н.Г. Аналіз навчальних програм професійної підготовки майбутніх землевпорядників: польський досвід. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2017. Вип. 54. С. 213-220.
8. Закон України «Про землеустрій» редакція від 26.02.2021 р. № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>
9. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення системи управління та дерегуляції у сфері земельних відносин» прийнятого від 28.04.2021 р. № 1423-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20>
10. Закон України «Про Державний земельний кадастр» редакція від 27.05.2021 р. № 3613-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17#Text>
11. Наказ Мінагрополітики України «Про питання сертифікації інженерів-землевпорядників та інженерів-геодезистів» від 28.07.2017 № 392 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1044-17#Text>
12. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру. Офіційний веб-сайт. Перелік питань на перевірку знань складання іспитів сертифікованих інженерів-землевпорядників затверджених рішенням Кваліфікаційної комісії від 28.01.2021 р. № 1. URL: <https://land.gov.ua/info/perelik-pytan-na-perevirku-znan-skladannia-ispitiv-sertyfikovanykh-inzheneriv-zemlevporiadnykiv-zatverdzhennykh-rishenniam-kvalifikatsiynoi-komisii-vid-28-01-2021-1/>
13. Główny Urząd Geodezji i Kartografii: Strona główna. Oficjalna strona internetowa. Uprawnienia. Uwarunkowania prawne. URL: <http://www.gugik.gov.pl/uprawnienia-zawodowe/uwarunkowania-prawne>
14. Geodezja: praca. Ile zarabia geodeta, co robi i jak nim zostać? URL: <https://interviewme.pl/blog/geodezja-praca>

References

1. Dorosh Y.M., Dorosh O.S., Ibatullin Sh.I., Tarnopolskyi A.V., Shkuratov O.I., Avramchuk B.O., Kharytonenko R.A. (2020). Inventaryzatsiia zemel naukovykh ustanov, pidpriemstv ta orhanizatsii Natsionalnoi akademii ahrarnykh nauk Ukrainy: metod. posib [Inventory of lands of scientific institutions, enterprises and organizations of the National Academy of Agrarian Sciences of Ukraine: methodical manual] Kyiv, Ukraine: FOP Yamchynskyi O.V., 133.
2. Tretiak A.M., Tretiak V.M., Dorosh Y.M., Dorosh O.S. (2018). Profesiia zemlevporiadnyk na rynku pratsi: stan ta problemy popytu i propozytsii [Land manager profession on labor market: condition and problems of request and demand]. Zemleustrii, kadastr i monitorynh zemel. 1. doi: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2018.01.011>
3. Drebot O.V., Zubova O.V., Lukianenko O.P., Krasnolutskyi O.V. (2019). Zemlevporiadna osvita Ukrainy v umovakh yevrointehratsii [Land management education of Ukraine in conditions of eurointegration]. Zemleustrii, kadastr i monitorynh zemel. 1. doi: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2019.01.07>
4. Nikolaichuk K.M. (2013). Zakonodavchi zminy v pidhotovtsi spetsialistiv-zemlevporiadnykiv [Legislative changes in the training of land managers]. Seriiia «tekhnichni nauky». Vypusk 1(61), 216-223.
5. Borovyi V.O. (2013). Sertyfikatsiia inzheneriv-heodezystiv ta inzheneriv-zemlevporiadnykiv. Shcho treba zminyty? [Certification of surveying engineers and land surveying engineers. What needs to change?]. Zemlevporiadnyi visnyk. 1, 13-14.
6. Riabchii V.V. (2021). Malo otrymaty sertyfikat, holovne – shchodnia pidtverdzhuvat yoho [It was not enough to get a certificate, the main thing is to confirm it every day]. Zemlevporiadnyi visnyk. 3, 24-27.

7. Rusina N.H. (2017). Analiz navchalnykh prohran profesiinoi pidhotovky maibutnikh zemlevporiadnykiv: polskiy dosvid [Analysis of training programs for future land managers: the Polish experience]. Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh. Vyp. 54, 213-220.
8. Zakon Ukrainy «Pro zemleustrii» redaktsiia vid 26.02.2021 r. № 858-IV. Available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>.
9. Zakon Ukrainy «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo vdoskonalennia systemy upravlinnia ta derehuliatcii u sferi zemelnykh vidnosyn» pryiniatoho vid 28.04.2021 r. № 1423-III. Available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20>.
10. Zakon Ukrainy «Pro Derzhavnyi zemelnyi kadastr» redaktsiia vid 27.05.2021 r. № 3613-VI. Available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1423-20>
11. Nakaz Minahropolityky Ukrainy «Pro pytannia sertyfikatsii inzheneriv-zemlevporiadnykiv ta inzheneriv-geodezistiv» vid 28.07.2017 № 392 Available at : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1044-17#Text>
12. Derzhavna sluzhba Ukrainy z pytan heodezii, kartohrafii ta kadastru. Ofitsiyniy veb-sait. Perelik pytan na perevirku znan skladannia ispytiv sertyfikovanykh inzheneriv-zemlevporiadnykiv zatverdzhennykh rishenniam Kvalifikatsiinoi komisii vid 28.01.2021 r. 1. Available at : <https://land.gov.ua/info/perelik-pytan-na-perevirku-znan-skladannia-ispytiv-sertyfikovanykh-inzheneriv-zemlevporiadnykiv-zatverdzhennykh-rishenniam-kvalifikatsiinoi-komisii-vid-28-01-2021-1/>.
13. Główny Urząd Geodezji i Kartografii: Strona główna. Oficjalna strona internetowa. Uprawnienia. Uwarunkowania prawne. Available at : <http://www.gugik.gov.pl/uprawnienia-zawodowe/uwarunkowania-prawne>.
14. Geodezja: praca. Ile zarabia geodeta, co robi i jak nim zostać? Available at : <https://interviewme.pl/blog/geodezja-praca>.

Kharytonenko R., Vysidalko A., Trokhymchuk A.

COMPARATIVE ANALYSIS OF CERTIFICATION REQUIREMENTS FOR LAND MANAGERS AND GEODESISTS IN UKRAINE AND POLAND

<https://doi.org/10.31548/zemleustriy2021.02.08>

Abstract. *The analysis of scientific research on professional training and qualification certification of land surveyors, surveyors in Ukraine and abroad on the example of Poland. The necessity of studying, borrowing the experience of one of the countries of the European Union and further adaptation of this certification in Ukraine has been substantiated.*

The qualification requirements for obtaining certification of land surveyors, surveyors in Ukraine and Poland are considered. The comparison of the qualification exam for a certified land surveyor is given. An analysis of the comparison of similar and excellent indicators for obtaining a certificate of an engineer-land surveyor, engineer-geodesist in Ukraine and Poland was carried out. The work analyzed professional experience, education, the form of the exam, the number of questions that are submitted to the written part and the total number of questions for the exam, the period for the need to confirm qualifications, the presence of legal capacity and bringing to administrative or criminal liability related to professional activities. Attention is focused on the issue of the quality of the qualification selection of certified land surveyors, an engineer-geodesist.

Proposals are presented to revise the requirements for obtaining a qualification certificate for a land surveyor in Ukraine. In the future, the revision of the requirements for qualification certification will contribute to the creation of ob-

jective equal opportunities for specialists in land relations, ensuring high-quality performance of geodesy and land management of various complexity and specialization, as well as adaptation of certification with our western neighbors - the countries of the European Union.

Keywords: *certificate of land surveyor, certification, land management, surveying engineers, foreign experience, professional practice.*

**Харитоненко Р.А, Висидалко А.А.,
Трохимчук А.А.**

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ ТРЕБОВАНИЙ ПО СЕРТИФИКАЦИИ ИНЖЕНЕРОВ ЗЕМЛЕУСТРОИТЕЛЕЙ И ГЕОДЕЗИСТОВ В УКРАИНЕ И ПОЛЬШЕ

Аннотация. *Проведен анализ научных исследований по профессиональной подготовке и квалификационной сертификации инженеров-землеустроителей, инженеров-геодезистов в Украине и за рубежом на примере Польши. Обоснована необходимость в изучении, заимствовании опыта одной из стран Европейского Союза и в дальнейшей адаптации данной сертификации в Украине.*

Рассмотрены квалификационные требования для получения сертификации инженеров-землеустроителей, инженеров-геодезистов в Украине и Польше. Приведено сравнение проведения квалификационного экзамена на сертифицированного инженера-землеустроителя. Проведен анализ

сравнения похожих и отличных показателей по получению сертификата инженера-землеустроителя, инженера-геодезиста в Украине и Польше. Проанализированы трудовой профессиональный стаж, образование, форму экзамена, количество вопросов, который выносится на письменную часть и общее количество вопросов на экзамен, срок необходимости подтверждения квалификации, наличие дееспособности и привлечения к административной или уголовной ответственности, связанной с профессиональной деятельностью. Акцентировано внимание на вопросе качества проведения квалификационного отбора сертифицированных инженеров-землеустроителей, инженера-геодезиста.

Представлены предложения в пересмотре требований при получении квалификационного сертификата инженера-землеустроителя в Украине. В дальнейшем пересмотр требований квалификационной сертификации будет способствовать созданию объективных равных возможностей специалистам земельных отношений, обеспечению качественного выполнения различной по сложности и специализации с геодезии и землеустройства, а также адаптации сертификации с нашими западными соседями - странами Европейского Союза.

Ключевые слова: *сертификат инженера-землеустроителя, инженеров геодезистов, сертификация, землеустройство, зарубежный опыт, профессиональная практика.*